

Adrian Drăgan

Satelitul natural al pământului

“Love rescue me... raise me up and don't let me fall” (U2)

Dacă ar sta cineva să pună cap la cap nenumăratele drumuri pe care liftul imobilului cu numărul 23 de pe strada Odessa le-a făcut, ar descoperi că acea cușcă de tablă și lemn ar fi putut ajunge foarte bine până la Lună și chiar dincolo de ea, nu doar până la meschinul etaj șase care i-a fost capăt de drum de la început. Asta și pentru că imobilul cu pricina este vechi, are mai bine de o sută de ani, mai bine de o sută de ani de drumuri neconținute pentru liftul nostru, adică. La început, când casa era nouă și strada se numea altfel (bătălia de la Odessa avea să aibă loc peste vreo 50 de ani), poate avea și liftul planuri mari, și este chiar interesant de aflat cât timp - câte drumuri - i-au trebuit ca să înțeleagă că plafonul etajului șase este ultima lui stație. Sperăm să nu o fi înțeles de la primul drum - ca și în cazul bipedelor este probabil că a păstrat speranța, tot mai puțină, e drept, încă multa vreme, în ciuda unei evidențe atât de categorice ca un acoperiș de beton. Poate așa se explică de ce ani și ani a executat cuminte comenzile date de degetele pasagerilor săi, atât de trecători, pe care e limpede că și le-a însușit rapid: erau, de fapt, doar șase. Mai întâi a învățat bine fiecare etaj. Ani de zile a căutat și a găsit câte ceva nou în fiecare, o nouă pată pe un zid la doi, o nouă plantă într-un ghiveci la patru, o nouă culoare a pereților de la cinci... Apoi alte pete, alte plante, alte culori... Ani la rândul, aceste trecătoare - și rare - schimbări de peisaj i-au colorat drumurile, dându-le un minim de variație care să le facă suportabile. Așa se face că, deși aproape nimeni nu o știe, liftul urca prompt la trei sau cobora cuminte la parter mânat mai ales de speranța unui nou tablou cu peisaje sau a unei uși noi la cutare apartament. Aceste schimbări pe care, din afară, le-am putea găsi ne semnificative, erau sarea pâinii lui amare. Ah!, dacă s-ar fi știut ce bucurios a fost când a priceput că, o dată cu locatarii, se schimbă și înfățișarea peisajului pe care îl străbătea de zeci de ori în fiecare zi! și totuși, de la o vreme, aceste schimbări nu au mai fost de ajuns. Simțea și el nevoia unei schimbări profunde, adevărate, și atunci nu a mai privit afară, către paliere, ci chiar în sinea lui. și câte schimbări adevărate a găsit aici! Căci oamenii care urcau și coborau cu el se schimbau destul de des, deși, evident, unii erau pasageri constanți. Acești tovarăși de drum însă nu erau singurii - mai erau postașii, vizitatorii, instalatorii... o mulțime de oameni noi care îi umpleau viața și drumurile în afara locatarilor, tovarăși de drum constanți și fideli. Deși era atât de obișnuit cu aceștia, pe ei îi iubea însă liftul cel mai mult. În tovarășia lor nu mai simțea vechiul impuls, vechea sete de a urca și a coborî fără oprire, fără etaj și fără butoane... Ei erau mai blânzi decât străinii, apăsau butoanele mai delicat,

nu trânteau uşile şi, mai ales, nu îl scrijeleau şi nu făceau mizerii în el. Acestea erau principalele lui supărări: în unele seri târzii, primea în cabină câte un individ mirosind suspect, care apăsa brutal şi la întâmplare butonul unui etaj pentru a smulge brusc uşa până ca el să ajungă la destinaţie, blocându-l în gol. Aici, îşi dădea jos pantalonii şi se uşura, pentru ca apoi să apese grăbit pe butonul parterului şi să îl părăsească satisfăcut. Dacă ar fi ştiut ce lasă în urmă! Mizerie şi tristeţe care aproape că îl făceau pe bietul lift să se jure că într-o zi se va smuci din cablu şi se va prăbuşi în gol. Butoanele, scripeţii, mă rog, întregul mecanism pe care nici măcar nu-l cunoştea atât de bine, îi interziceau însă asemenea acte. şi el şi-a continuat drumurile. E drept ca de fiecare dată când îl găseau într-o asemenea stare, locatarii - tot ei, îşi spunea emoţionat liftul - îl curăţau cu grijă.

Mizeria se şterge, însă nu şi timpul. Timpul care rugineşte scripeţi şi lanţuri, timpul care îi face pe oameni să găfâie pe scări aşa cum pe lift l făcea să scârţâie la fiecare drum, timpul care scorojeşte uşi şi pereţi şi care şubrezeşte zidurile... zidurile care într-o seară de vară în care totul, şi uşi, şi scări şi plante şi geamuri şi lift şi oameni dormitau în cântecul greierilor, s-au zguduit năpraznic, de parcă o mână gigantică le trăgea de urechi. Luminile s-au aprins, ţipete au umplut palierele şi scările s-au umplut de oameni îmbrăcaţi atât de ciudat încât liftului care îi vedea gonind pe scări îi era foarte greu să îi recunoască. Cel mai mult îl mira însă faptul că nimeni, în acea goană generală, nu apela la el, nici chiar bătrânii care nu ar fi urcat nici măcar două trepte pe picioare! Toţi se întreceau acum şi se călcau în picioare pe scări cu o energie pe care liftul nu le-ar fi bănuیت-o niciodată. Asta a fost o descoperire căreia liftul i-a acordat atenţia pe care o merita. Aşa că atunci când zidurile au încetat să se mai clatine şi, timizi, oamenii s-au întors, liftul a refuzat să urce cu domnul G. la etajul 4. Pur şi simplu, în ciuda insistenţelor apăsări ale butonului respectiv, a rămas pe loc. Domnul G. nu s-a enervat, cugetând că liftul s-o fi blocat din cauza unor defecţiuni pricinuite mecanismului de către cutremur şi a luat-o cuminte pe scări. Alţii au fost mai puţin înţelegători, dar nimeni nu a făcut totuşi prea mult caz de acea defecţiune - poate acceptau că un cutremur poate zdruncina şi nervii unui lift. Adevărul era însă cu totul altul: în acele minute care au părut ani în care zidurile din jurul său se zguduiau ameninţător gata să se prăbuşască peste el şi să îl strivească şi în care nimeni nu a apăsăat nici un buton care să îl scoată şi pe el afară, unde fugiseră toţi, liftul a priceput că dincolo de pereţii între care îşi urma conştiincios drumul şi pe care îi ştia atât de bine încât nu i-ar fi crezut capabili de un asemenea comportament, este altceva, mult mai mare şi mai puternic poate, ceva cu totul şi pentru vecie interzis lui. Iar groaza că ar putea fi strivit fără să întrevadă măcar acel dincolo a avut urmări mai serioase decât rugina scripeţilor sau ruperea vreunui cablu. Pereţii se revoltaseră, a dedus,

șocat, liftul, împotriva oamenilor sau a sorții de a se întâlni mereu la colț, poate au și ei un dincolo -de fapt, cu siguranță îl au – și poate au vrut să țâșnească din temelii într-acolo. Temeliile au fost mai tari însă. Cum mai tari au fost și cablurile în care liftul s-a smucit ca un turbat în acea noapte lungă, fără a reuși altceva decât să smulgă decât unul dintre cei patru scripeții care stăteau în spatele conștiinciozității drumurilor lui. A doua zi, locatarii au adus un individ îmbrăcat în bleumarin care purta o servietă ce zăngănea amenințător în mână. El l-a cercetat pe toate părțile, l-a ciocănit și i-a desfăcut panourile, pentru a constata ruperea unui scripete, "de la suprasolicitare, probabil". Cum însă acel model de scripet nu se mai producea de multă vreme și instalatorul a spus că liftul ar putea funcționa - "e drept, nu la aceeași capacitate" – și în doar trei scripeți, locatarii au hotărât că, "dacă merge și așa", așa să îl lase. Și, schiopătând în trei scripeți, liftul imobilului cu numărul 23 de pe Strada Odessa, și-a continuat drumurile în sus și-n jos. Ceva însă, o dată cu acel scripet, ceva însă mult mai important, s-a rupt în el. Acum făcea în lehamite drumurile sale, iar locatarii nu îi mai erau defel dragi, părându-i acum un fel de călăi moderați și pragmatici care îl umpleau de silă. "Misiunea" sa, atât de sfântă, de înaltă sau măcar plăcută la început, i se dezvăluia acum în toată rutina ei înfricoșătoare și atotputernică, în lipsa ei absolută de libertate care îl făcea să geamă mai abtîrît decît anii și rugina lor. Dar nu avea ce face, lanțuri grele și uși de fier și dincolo de toate ziduri groase îl condamnau la eternul drum, dus și întors, uneori cu stații uneori fără, între parter și etajul sase. Ce putea face? Era un biet lift, ca atâtea altele, condamnat pe viață la cărăușia și la urcușul acelea care nu sunt ale lui, la drumurile fără orizont între două nivele unde el nu are liman și nici casă, la drumuri fără sens și țintă. Biet Sisif electric, ispășind o vină pe care nu o cunoaște și care poate nici măcar nu îi aparține – pentru că nu există. Atunci asculta ce s-a întîmplat cu liftul imobilului cu numărul 23 de pe Strada Odessa și cu bolovanul pe care îl ridica în fiecare zi până la etajul 6 pentru a fi prăvălit iarăși la parter.

Într-o zi, domnișoara R de la 4 a intrat în lift cu un pasager pe care liftul nu îl mai văzuse până atunci, un tânăr fercheș care umplu cabină cu un miros pătrunzător de lavandă. În drum spre etajul 4, tînăra femeie lovi din greșeală un buton și liftul se trezi blocat între etaje, spînzurînd în gol. Amețeala îl cuprinsese și de abia mai răsufla, sperînd ca tinerii să îl pună cît mai repede în mișcare. Dar se înșela: nu numai că aceștia nu se grăbeau să își reia drumul, ba chiar au petrecut în lift lungi clipe de neuitat – atât pentru ei cît și pentru nevinovatul vehicul în care pasiunea lor se dezlănțuise și care astfel se balansa îngrozitor în gol, amețit de îi venea să verse pătimașa să încărcătură. Era ceva nou, ceva miraculos pentru el, cel atât de obișnuit doar cu tăceri sau cel mult scurte discuții despre vreme și cu vizite atât de pasagere care nu lăsau nici o urmă...

Era dragostea, care se balansa în gol, nepăsându-i de instrucțiunile scrise pe ușă, care gemea și șoptea și se zvârcolea fericită, și care îl făcea pe lift să se simtă pentru prima dată mai mult decât o biata carcasă sortită trecerii de la un etaj la altul. Cineva îi dădea în sfârșit un rost nou și nesperat și negândit, iată, acum era mai mult decât apartamentele pe care le invidiase atât, decât orice palat și chiar decât orice loc din lume, era chiar buricul pământului, centrul incandescent al Universului prin care toate există și fără de care nimic nu ar fi decât scrâșnet și rugină. Blocat undeva între etajele 2 și 3 se simțea mai sus de etajul șase, mai sus de acoperiș chiar și de ce ar fi dincolo de el, în al nouălea cer se simțea și de fapt și mai sus, mai sus, nu mai conta că în frământarea dragostei trupurile celor doi atingeau la întâmplare butoanele și el astfel urca și cobora și cobora și urca și urca și urca pentru că acum alergătura sa nu mai era între două etaje, era de fapt dincolo de toate etajele blocului și lumii, acolo unde năzuise mereu să ajungă și de unde nu s-a mai întors, atunci când umărul femeii a presat puternic toate butoanele deodată și el, printr-un efort de care nu se mai credea în stare, a țâșnit cu sfântă furie și bucurie în sus rupând funii și sârme și scripeți, spărgând plafonul și decolând impetuos spre norii albi prin care a trecut ca o săgeată azvârlită de un arcaș dac, pentru a se pierde pe căile fără trepte ale eterului, un satelit fără orbită rătăcind în necuprins.

În acea zi, vigilantul radar de la turnul de control al aeroportului nu a semnalat nimic neobișnuit pe cerul orașului.